

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਡੀ. ਫਲਸ਼ੋ. ਸੀ. ਜੇ., ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਕਾਕੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,- ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,- ਜਵਾਬਦੇਹ।

1962 ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 195:

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) ਧਾਰਾ 144-- ਪ੍ਰੀਮਪਸ਼ਨ ਡਿਕਰੀ ਪਾਸ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ- ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਅਦਾਲਤ- ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ- ਕੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰ ਤੋਂ ਮੋਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ-ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਰਕਮ 'ਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਕਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਐਚ. ਆਰ. ਖੰਨਾ ਦੇ 1 ਜੂਨ, 1962 ਨੂੰ ਈ. ਐਫ. ਏ., ਨੰਬਰ 278 ਆਫ 1961 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਲਾਲ ਗਰਗ, ਸਬ-ਜੱਜ 1st ਕਲਾਸ, ਨਾਭਾ, ਮਿਤੀ 19 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਾਕੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 4,491.88 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਦੇ ਉਲਟ।

ਬੀ. ਆਰ. ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਐਸ. ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਡੀ. ਸੀ. ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਜੇ. ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਫਾਲਸ਼ੋ, ਸੀ. ਜੇ. ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 144 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 4,491.88

ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ।

ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 21 ਜੂਨ 1956 ਨੂੰ 20,3000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਡਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਵਿਕਰੀ ਕਈ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਨੇ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਥਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ 1960 ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ x ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ। ਪੂਰਵ-ਉਮੀਦ ਦੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 4 ਅਗਸਤ, 1960 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੈਂਡੀ-ਅਪੀਲੈਂਟਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਟੇਅ ਲਈ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ 10 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ 1956, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 21 ਸਤੰਬਰ 1956 ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ 20 ਸਤੰਬਰ 1956 ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਦੂਜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, 21 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਲਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਸ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਦਾ ਤਿੰਨ ਚੌਥਾਈ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕੋਲ ਹੀ ਰਿਹਾ।

ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਤੰਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਧਾਰਾ 144 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ 11 ਜਨਵਰੀ 1961 ਤੱਕ, ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ 12,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ।

ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੇਸਨੇ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਹਰਜਾਨੇ ਜਾਂ

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਉਪਜ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਉਪਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਸੀ। 17,954.49 nP. ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਗਿਣਿਆ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਰੁਪਏ 4,491.88 nP ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ। 21 ਅਗਸਤ 1960 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ 20,300 ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ 4 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਜ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਕਿ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੋਰ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਸਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਵਾਪਸ ਆਏ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 4,491.88 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਲੂ ਰਾਮ ਗੋਬਰਧਨ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੁਰੀਮੁੱਲ, ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਅਤੇ ਚੈਟਰਜੀ ਜੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। 4,850 6 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਨਾਲ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਫਲ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਕਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਮਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ 14 ਮਾਰਚ 1924 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ 11 ਦਸੰਬਰ, 1924 ਨੂੰ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ, ਬਲਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ, 14 ਮਾਰਚ, 1924 ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਵੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਜਾਂ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਅਰਥਾਤ, 11 ਦਸੰਬਰ, 1924 ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਹੀਰਾਭਾਈ ਦਹਿਆਭਾਈ ਬਨਾਮ ਮਾਨਿਕ ਲਾਲ ਰਣਛੰਡ ਦਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਸੈਕਸ਼ਨ 2, ਉਪ-ਧਾਰਾ (12) ਵਿੱਚ ਸਮੀਕਰਨ 'ਮੇਸਨੇ ਲਾਭ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿ 'ਮੇਸਨੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਗਲਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹੀ ਸੀ।"

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਡਿਕ੍ਰੇਟਲ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕਢਵਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੁਝ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ,

ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਕਰੀ, ਨੇ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆਏ ਬਿਨਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਬਿਨਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਫ਼ਤਿਖਾਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰੱਤੀਗਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀਨ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਪੂਰਵ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਪੈਸਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰਾਂ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ। ਇਹੀ ਨੁਕਤਾ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ ਮੇਹਦੀ ਬਨਾਮ ਮਾਉਂਟ ਨਦਰਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮਾਉਂਟ ਕੁਦਰਤ-ਉਨ-ਨਿਸਾ ਬੀਬੀ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਰਸ਼ੀਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਲੇਮਾਨ ਅਤੇ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇਜੇ ਨੇ ਇਫ਼ਤਿਖਾਰ ਅਲੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ 20,300 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ 6 ਪ੍ਰੀ. ਸੇਂਟ ਪ੍ਰੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਗਿਣੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਜਿਸਦੀ ਸਹੀਤਾ ਹੁਣ ਲੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ. ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ, ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ।

